

Republika Srbija
VRHOVNI SUD SRBIJE
Kž I 501/05
17.11.2005. godina
Beograd

U IME NARODA

Vrhovni sud Srbije u Beogradu, u veću sastavljenom od sudija: Dragiše Đorđevića, predsednika veća, Slobodana Rašića, dr Gligorija Spasojevića, mr Sretka Jankovića i Bate Cvetkovića, članova veća, sa savetnikom Natašom Banjac, kao zapisničarem, u krivičnom predmetu protiv optuženog AA, zbog krivičnog dela silovanja iz člana 103. stav 1. Krivičnog zakona Republike Srbije i dr., odlučujući o žalbi branioca optuženog, adv.AB, izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Požarevcu K. 15/2004 od 10.11.2004.godine, u sednici veća održanoj u smislu člana 375. Zakonika o krivičnom postupku, u prisustvu branioca optuženog, dana 17.11.2005.godine, doneo je

P R E S U D U

ODBIJA SE, kao neosnovana, žalba branioca optuženog AA i presuda Okružnog suda u Požarevcu K. 15/2004 od 10.11.2004.godine, POTVRĐUJE.

O b r a z l o ž e n j e

Navedenom prvostepenom presudom optuženi AA oglašena je krivim za krivično delo silovanje iz člana 103. stav 1. Krivičnog zakona Republike Srbije (KZ RS), za koje delo mu je utvrđena kazna zatvora u trajanju od 4-četiri godine i za krivično delo protivprirodni blud iz člana 110. stav 1. KZ RS, za koje delo mu je utvrđena kazna zatvora u trajanju od 1-jedne godine i 3-tri meseca i osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 5-pet godina u koju mu se uračunava vreme provedeno u pritvoru od 27.12.2003. godine do 5.2.2004.godine. Optuženi je obavezan da nadoknadi sve troškove krivičnog postupka koliko isti budu izneli a o čijoj visini će predsednik veća odlučiti posebnim rešenjem, kao i da na ime paušala, na žiro račun suda uplati iznos od 20.000 dinara sve u roku od 15 dana od dana pravnosnažnosti presude pod pretnjom prinudnog izvršenja. Oštećena BB, za ostvarivanje imovinsko pravnog zahteva upućena je na parnicu.

Protiv te presude blagovremeno je izjavio žalbu branilac optuženog, zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede krivičnog zakona i odluke o kazni, sa predlogom da Vrhovni sud Srbije preinači prvostepenu presudu i optuženog oslobodi od optužbe zbog nedostatka dokaza ili da presudu ukine i spise predmeta vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje, kao i sa zahtevom za obaveštavanje optuženog i branioca o sednici veća drugostepenog suda.

Republički javni tužilac, u podnesku Ktž.broj 634/05 od 11.4.2005.godine predložio je da Vrhovni sud Srbije odbije kao neosnovanu žalbu branioca optuženog AA, a prvostepenu presudu potvrdi.

U sednici veća održanoj u smislu člana 375. Zakonika o krivičnom postupku (ZKP) u odsutnosti obaveštenih Republičkog javnog tužioca i optuženog, a u prisustvu branioca optuženog koji je dao objašnjenja za stavove iznete u žalbi Vrhovni sud je ispitao pobijanu presudu, razmotrio ostale spise predmeta i predlog Republičkog javnog tužioca iz napred navedenog podneska, pa je nakon ocene žalbenih navoda i predloga, našao da je žalba branioca optuženog neosnovana.

Prvostepena presuda ne sadrži bitne povrede odredaba krivičnog postupka na koje drugostepeni sud, u smislu člana 380. stav 1. tačka 1. ZKP, pazi po službenoj dužnosti.

Shodno tome, neosnovano se žalbom branioca optuženog prvostepena presuda pobija zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 368. stav 1. tačka 11. ZKP i pri tom, navodi da je presuda nejasna i nerazumljiva, da nema razloga o odlučnim činjenicama, što se prema sadržini žalbe odnosi na tvrdnju da presuda nema ubedljivih razloga za ocenu suda iskaza oštećene, odnosno zbog čega je njenom iskazu sud poverovao, a da o pojedinim odlučnim činjenicama postoji protivrečnost između onog što se navodi u činjeničnom opisu u izreci i u obrazloženju presude, sa sadržinom zapisnika o saslušanju oštećene, a to zbog toga što iz iskaza oštećene ne proizilazi onako kako sud utvrđuje da je optuženi oštećen, nakon što se odvojila od njega kod termo-peći i pošla ka šanku i neposredno pre izvršenja obljube, ponovo naredio da sedne na barsku stolicu, već proizilazi da je ona sama to učinila i na taj način izazivala odnosno pozivala optuženog na polno opštenje.

Najpre, nije tačno da presuda nema ubedljivih razloga za ocenu suda iskaza oštećene, jer prihvatajući isti u celini kao istinit, sud kaže da to čini, osim zbog visokog stepena ubedljivosti, doslednosti i iskrenosti oštećene prilikom opisivanja kritičnog događaja, već i zbog toga što je njen iskaz potvrđen materijalnim dokazima, pri čemu u presudi dovodi u vezu delove njenog iskaza o pojedinim odlučnim činjenicama, sa odgovarajućim dokazima koji se na te činjenice odnose.

Nadalje, tačan je navod žalbe da prema sadržini iskaza oštećene, ona ne tvrdi da joj je optuženi (u situaciji opisanoj u žalbi) ponovo naredio da sedne na barsku stolicu, već o tom delu događaja kaže da je pošla ka šanku da se obuče i sela na barsku stolicu a da je optuženi krenuo za njom, skinuo se i seo na susednu stolicu do njene . Ali tačno je i to da oštećena tvrdi da joj je optuženi, neposredno pre toga i pre nego što ju je odveo do termo peći i tu prinudio na protivprirodni blud, naredio da skine sve sa sebe i da sedne na barsku stolicu, pa navođenje ove činjenice u izreci i u obrazloženju presude (strana 12 stav prvi) mada nedovoljno precizno u pogledu trenutka kad optuženi izgovara naredbu, nije u suprotnosti sa stvarnom sadržinom iskaza oštećene iz kojeg, nasuprot tvrdnji žalioca, nikako ne proizilazi da je oštećena sela na barsku stolicu, postupajući u tim trenucima po svojoj slobodnoj volji i sopstvenoj inicijativi da bi "izazivala optuženog na polno opštenje". Stoga, nema znatne protivrečnosti razloga presude sa sadržinom izvedenih dokaza koja bi predstavljala bitnu povredu odredaba postupka o kojoj je reč i dovodila u pitanje zaključke suda u pogledu odlučnih činjenica da oštećena nije pristala na polni odnos i protivprirodni blud sa optuženim, već da ju je on na to prinudio.

Navodi žalbe kojim se prvostepena presuda pobija zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, svode se na tvrdnju da pitanje odsustva otpora oštećene nije do kraja razjašnjeno i da sud odsustvo otpora pogrešno objašnjava strahom oštećene od optuženog, polazeći od istovetnog zaključka veštaka zasnovanog isključivo na priči oštećene, uz ukazivanje da iz samog iskaza oštećene proizilazi da nikakav otpor nije pružala kritičnom prilikom, da je optuženog gurala samo prilikom polnog odnosa i to zbog bola i da to, i okolnost da je uspela da ga odvoji od sebe, kao i okolnost da joj se ništa nije dogodilo kad je prekidala "pušenje", ukazuje da nikakve prinude od strane optuženog nije bilo, odnosno da je oštećena od početka mogla da pruži tako jak otpor optuženom i da ga spreči, da je stvarno vršio prinudu nad njom, uz druge mogućnosti da izbegne kritičnu situaciju koju nije iskoristila (da pobegne iz kafića, viče i zove u pomoć i dr.). Pored toga, branilac ukazuje da sud ne ceni odsustvo otoka i crvenila na licu oštećene koje bi odgovaralo njenom opisu primenjene sile (dvadesetak šamara), ni to što je oštećena sama, naga, sela na barsku stolicu i time pozivala optuženog na polno opštenje i da olako sud ceni iskaze svedoka vlasnika objekta u kojem se nalazi kafić optuženog, a koje okolnosti ukazuju da je trebalo verovati optuženom a ne oštećen, a to i iz razloga koji se tiče siromašnog imovnog stanja oštećene kao njenog motiva da navođenjem optuženog na polni odnos, zadrži posao u kafiću .

Međutim, prednje žalbene navode Vrhovni sud je ocenio neosnovanim jer je prvostepeni sud, kroz svestranu analizu i ocenu svih izvedenih dokaza označenih u pobijanoj presudi, kao i ocenu odbrane optuženog, pravilno i u potpunosti utvrdio sve odlučne činjenice koje čine objektivna i subjektivna obeležja krivičnih dela koja se optuženom stavljaju na teret, dajući detaljne, jasne i logične razloge zbog čega je iskaz oštećene ocenio istinitim, a zbog čega je odbranu optuženog osim u delu priznanja da je kritičnom prilikom tukao oštećenu (opalio joj najviše tri šamara zbog manjka) i da je potom sa njom imao polni odnos i oralni seks, ocenio nelogičnom i neistinitom, a

koje razloge prvostepenog suda Vrhovni sud prihvata kao pravilne.

Pravilnost ocene prvostepenog suda o neosnovanosti odbrane optuženog, ponovljene i u žalbi njegovog branioca, da je do polnog opštenja sa oštećenom došlo isključivo na njenu inicijativu, bez primene sile prema oštećenoj od strane optuženog, ne dovodi se u sumnju izloženim žalbenim navodima. Ovo iz razloga, što je izvedenim dokazima – izveštajem lekara specijaliste neurologa i sudskomedicinskim veštačenjem, na nesumnjiv način utvrđeno povređivanje oštećene višestrukim ponavljanjem udaraca u predelu glave, na mestima konstatovanih povreda (krvnog podliva u desnom čeonom predelu i bolne osetljivosti u perikrijalnom delu mišića sa desne strane), što u svemu odgovara opisu oštećene o načinu i količini primenjene sile, a opovrgava navode odbrane optuženog o istoj činjenici (da je oštećenoj udario dva odnosno najviše tri šamara).

Da ponašanje oštećene kritičnom prilikom i način njenog reagovanja-pasivno trpljenje, nije znak dobrovoljnog pristanka oštećene na polni odnos i protivprirodni blud sa optuženim, već posledica prethodnog fizičkog nasilja i psihičkog izivljavanja i ponižavanja oštećene od strane optuženog i istim prouzrokovanog straha visokog intenziteta i osećaja životne ugroženosti, prvostepeni sud je osnovano zaključio polazeći od nalaza i mišljenja komisije veštaka, psihijatra i psihologa, o navedenim činjenicama i okolnostima i psihofizičkoj podređenosti oštećene, kao razlozima nemogućnosti i nesposobnosti oštećene da pruži bilo kakav aktivniji otpor optuženom. Pri tom, verodostojnost nalaza i mišljenja veštaka neosnovano se osporava žalbom branioca jer stručnost i kvalifikovanost veštaka ničim nije dovedena u sumnju, a iz samog nalaza i mišljenja veštaka vidljivo je da su isti dali imajući u vidu i materijalne dokaze o primenjenoj sili, a ne samo kazivanje oštećene.

S obzirom na utvrđene činjenice i okolnosti koje se tiču psihičkog stanja oštećene u vreme izvršenja dela (označenog od strane veštaka kao "psihička ukočenost"), neprihvatljivi su navodi žalbe da na neistinitost iskaza oštećene, a istinitost odbrane optuženog, ukazuje okolnost da ona nije ni pokušala pobeći iz kafića, tim pre što je tvrdnja žalioca da je to mogla učiniti jer je ključ bio u vratima kafića, suprotna utvrđenju u pobijanoj presudi da je ključ optuženi stavio u džep nakon što je vrata kafića zaključao. Neosnovano se žalbom ukazuje i da prvostepeni sud zanemaruje iskaze svedoka VV i GG, jer je nesporno da oštećena nije vikala ni dozivala u pomoć, pa iskazi navedenih svedoka koji ništa nisu čuli kritične noći, nisu od značaja za presuđenje u ovoj krivičnoj stvari.

Sledstveno svemu rečenom, prvostepeni sud je, na pravilno i potpuno utvrđeno činjenično stanje, pravilno primenio krivični zakon kad je našao da je optuženi radnjama bliže opisanim u izreci pobijane presude, ostvario sva zakonska obeležja upravo onih krivičnih dela za koja ga je, istom, oglasio krivim, pa je Vrhovni sud ocenio neosnovanim suprotne žalbene navode o povredi krivičnog zakona i predlog za donošenje oslobađajuće presude zbog nedostatka dokaza da je optuženi izvršio krivično delo u pitanju, odnosno da je upotrebio silu i zbog odsustva stalnog i trajnog, dakle, ozbiljnog otpora oštećene.

Ispitujući pobijanu presudu u delu odluke o kazni, Vrhovni sud nalazi da je prvostepeni sud pravilno utvrdio postojanje na strani optuženog olakšavajućih okolnosti koje se tiču njegove relativne mladosti i okolnosti da je u vreme izvršenja dela njegova uračunljivost bila smanjena, ali ne bitno, što ni žalbom nije osporeno, kao i otežavajuće okolnosti – da je delo iz člana 103. stav 1. KZ RS izvršeno sa dve radnje, a delo iz člana 110. stav 1. KZ RS, sa tri radnje i prirodu tih radnji, što se neosnovano osporava žalbenim navodima da se radi o elementima dela, budući da se krivična dela u pitanju izvršavaju i samo po jednom od predmetnih radnji, a ponavljanje istih predstavlja otežavajuću okolnost. Pravilnom ocenom značaja tih okolnosti i uticaja istih na visinu kazne, prvostepeni sud je optuženom za učinjena dela pravilno odmerio pojedinačne kazne kao u izreci pobijane presude i jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od pet godina, jer ovako odmerena kazna i po oceni Vrhovnog suda odgovara objektivnoj težini i društvenoj opasnosti izvršenih dela, s obzirom i na posledice istih na psihičko zdravlje oštećene, pa je neophodna za postizanje zakonom propisane svrhe kažnjavanja (član 33. OKZ). Ova odluka ne dovodi se u sumnju navodima žalbe o pogrešno utvrđenoj otežavajućoj okolnosti koja se tiče ranije osuđivanosti optuženog za krivično delo iz člana 33. stav 2. ZOM, o čemu je uz žalbu priložena fotokopija presude Vojnog suda u Beogradu Ik. 1493/99 od 30.10.2001.godine, kojom je optuženi oslobođen od optužbe za navedeno krivično delo, a bez dokaza o pravnosnažnosti te presude, jer u prisustvu drugih otežavajućih okolnosti i s obzirom na težinu i društvenu opasnost izvršenih dela, okolnost ranije osuđivanosti za jedno i to neistovrsno krivično delo, nije bila od pretežnog uticaja na visinu odmerene kazne.

Iz svih iznetih razloga, a na osnovu člana 388. ZKP, Vrhovni sud je odlučio kao u izreci ove presude.

Zapisničar, Predsednik veća

Nataša Banjac, s.r. sudija,

Dragiša Đorđević, s.r.

Za tačnost otpravka

sr